

Delredovisning av regeringsuppdrag

Uppdrag att inom ramen för Nationellt cybersäkerhetscenter stärka samverkan med näringslivet

2023-05-31

Innehåll

1. INLEDNING.....	3
2. EXTERN SAMVERKAN INOM NCSC.....	3
2.1 Syfte	3
2.2 Inledande dialoger med intressenter	4
2.3 Pågående samverkan inom finanssektorn.....	4
2.4 Andra samverkansaktiviteter	5
3. STEGVIS ETABLERING AV SAMVERKAN.....	5
3.1 Struktur för samverkan	6
3.2 Telekomsektorn	7
3.3 Energisektorn	7
3.4 Transportsektorn	7
3.5 Andra områden för samverkan.....	7
4. ÖKA KUNSKAPEN OM NCSC:S VERKSAMHET OCH ROLL.....	7
5. UTFÖRA INFORMATIONSINSATSER TILL NÄRINGSLIVET INOM RAMEN FÖR NCSC.	8

1. Inledning

I april 2023 gav regeringen ett förtydligt uppdrag¹ till Försvarets radioanstalt (FRA), Försvarmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Säkerhetspolisen (SÄPO) att stärka samverkan med näringslivet. Som tidigare ska uppdraget ske i samverkan med de övriga myndigheterna inom NCSC: Försvarets materielverk (FMV), Polismyndigheten (Polisen) och Post- och telestyrelsen (PTS). Denna rapport utgör delredovisningen av uppdraget. Uppdraget kompletterar tidigare uppdrag till de ingående myndigheterna som gavs i december 2020².

Inom ramen för uppdraget att stärka samverkan med näringslivet ska Nationellt cybersäkerhetscenter (NCSC) inledningsvis

- stegvis etablera särskild samverkan med energisektorn, transportsektorn och telekomsektorn,
- genomföra en bred satsning för att inom näringslivet öka kunskapen om NCSC:s verksamhet och roll, samt
- i möjligaste mån samla och utföra myndigheternas informationsinsatser till näringslivet inom ramen för NCSC.

Uppdraget ska ske i dialog med relevanta företag och organisationer och etableringen av samverkan ska ske i dialog med ansvariga tillsynsmyndigheter inom respektive sektor. Uppdraget ska slutredovisas senast den 22 december 2023.

Myndigheterna har av regeringen även fått i uppdrag³ att utarbeta samlade lägesbilder avseende cyberhot och större it-incidenter. Uppdraget innebär att myndigheterna regelbundet ska delge skriftliga lägesbilder till Regeringskansliet samt regelbundet utarbeta skriftliga lägesbilder riktade till näringslivet, kommuner, regioner samt myndigheter som bedöms ha ett behov.

2. Extern samverkan inom NCSC

2.1 Syfte

Samverkan med privata och offentliga aktörer är en central del av NCSC:s uppdrag. Syftet är att stärka cybersäkerheten i det svenska samhället genom att utgöra en nationell plattform för samverkan och informationsutbyte mellan privata och offentliga aktörer inom cybersäkerhetsområdet. Genom denna utvecklade samverkan ska myndigheternas kunskap genom NCSC:s verksamhet komma till bred nationell nytta inom såväl offentlig som privat verksamhet.

Samverkan med privata och offentliga aktörer kan vidare bidra med insikter i behov och brister i samhället som blir ingångsvärden till den långsiktiga utvecklingen av NCSC:s verksamhet inklusive strategi och prioriteringar.

Sådan samverkan som upprättas med aktörer i de utpekade sektorerna, såväl som ytterligare samverkan som etableras i senare skeden, ska präglas av långsiktigt förtroende som möjliggör fördjupade relationer, förståelse för varandras verksamheter, gemensam inriktning, prioritetsgrund och processer för att nå uppställda mål och lyckas med uppdraget.

¹ F62023/00907

² F62019/01330

³ F62023/00906

2.2 Inledande dialoger med intressenter

Som en del i arbetet med att utveckla samverkan har NCSC fört dialog med ett antal aktörer i den privata och offentliga sektorn. Syftet har varit att tidigt ge externa parter möjlighet att påverka inriktningen på arbetet. Under våren 2022 hölls möten med ett 50-tal aktörer för att samla in underlag till arbetet.

Det samlade underlaget från dessa möten har utgjort en viktig del i det fortsatta arbetet med samverkan. Tre områden utkristalliserades som särskilt angelägna för den externa samverkan: lägesbilder, kompetensutveckling och informationsdelning. Särskilt efterfrågades delning av aktuella hot- och sårbarhetsanalyser och konkreta rekommendationer som kan appliceras i det praktiska cybersäkerhetsarbetet. Vidare framkom att de högst prioriterade samverkansformerna var samverkansforum, utbildningar och övningar.

Under mötena lyftes ett antal förutsättningar som behöver vara på plats för att skapa goda möjligheter för samverkan. Flera aktörer lyfte frågan om tydlighet kring NCSC:s roll och målbild. I syfte att etablera korrekta förväntningar på NCSC:s nuvarande och framtida verksamhet efterfrågades även tydlighet avseende NCSC:s förmåga att leverera stöd till samhällets aktörer.

2.3 Pågående samverkan inom finanssektorn

Inom NCSC pågår idag en privat-offentlig samverkan för ökad cybersäkerhet inom finanssektorn. Syftet är att genom samverkan stärka cybersäkerheten inom finanssektorn och därmed bidra till ökad finansiell stabilitet.

Den privat-offentliga samverkan inom finanssektorn inleddes hösten 2022 som ett pilotprojekt för den privat-offentliga samverkan som ska bedrivas inom ramen för NCSC. Samverkan med finanssektorn bedrivs i formen av ett forum, NCSC Finansforum, som är en av flera identifierade samverkansformer som NCSC har. Arbetet har löpande utvärderats och står nu inför en slutlig utvärdering innan den övergår i permanent verksamhet i augusti 2023. Erfarenheterna från pilotverksamheten kommer att tas med i utvecklingen av samverkan i kommande sektorer.

Forumet syftar till att främja utökat informationsutbyte mellan aktörer i finanssektorn och myndigheter. Utöver informationsdelning är samverkan inom finanssektorn inriktad på gemensamma övningar och kommunikation internt och externt. Under hösten 2023 kommer en övning att genomföras tillsammans med FSPOS (Finanssektorns Privat-Offentliga Samverkan) och ett antal kommunikationssatsningar att göras, bland annat i form av webinarier och aktiviteter i samband med NCSC:s konferens. Därefter kommer NCSC också arbeta med att ta fram en kommunikationsplan för gemensam kommunikation i händelse av större it-incidenter inom finanssektorn.

Forumet riktar sig initialt till roller som arbetar med cybersäkerhet på strategisk nivå med tydlig koppling till samhällets samlade förmåga att hantera cyberhot.

Några principer för samverkan inom NCSC Finansforum är att:

- information delas utan mellanhänder direkt mellan de som har nytta av den för att vidta åtgärder för att förbättra enskilda medlemmens eller hela samhällets informations- och cybersäkerhet.
- som medlem skapa en förtrolig miljö som uppmuntrar till och möjliggör att relevant information delas.
- samtliga medlemmar genom informationsdelning ska bidra till att skapa värde för medlemmarna i ett kortare eller längre tidsperspektiv.

- informationen som delas av medlemmarna kan bidra på kort eller lång sikt till säkerhetshöjande initiativ, åtgärder eller att inrikta studier eller forskning.
- en medlem i forumet inte deltar för att tillskansa sig information till nackdel för andra medlemmar eller icke deltagande aktörer.

Det pågår även sedan tidigare särskild samverkan inom ramen för Finansiella stabilitetsrådet.

2.4 Andra samverkansaktiviteter

Utöver den samverkan som bedrivs inom finanssektorn har ett hundratal föreläsningar och möten med branschorganisationer, företag och myndigheter genomförts inom ramen för NCSC:s verksamhet, vilka syftar till att informera om NCSC:s verksamhet, cybersäkerhet samt att ha en dialog med motparten om behov och eventuella frågeställningar.

3. Stegvis etablering av samverkan

I regeringsuppdraget pekas tre ytterligare sektorer ut som prioriterade för samverkan. Dessa sektorer omfattar verksamhetsutövare som bedriver såväl samhällsviktig som säkerhetskänslig verksamhet. I uppdraget ingår samverkan med tillsynsmyndigheterna inom respektive sektor. NCSC avser att samverka med de myndigheter som har tillsynsansvar enligt förordning (2018:1175) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster, säkerhetsskyddsförordningen (2021:955) samt sektorsansvariga myndigheter enligt förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Etableringen av samverkan inom dessa sektorer planeras att genomföras i fyra steg:

1. Fördjupade dialoger, utvärdering och samverkansaktiviteter

NCSC avser att ha träffat tillsynsmyndigheterna enligt ovan för att inleda en dialog och ytterligare definiera målgrupperna för att i nästa steg inleda samverkan inom sektorerna. Vidare kommer de samverkansaktiviteter som NCSC kan erbjuda de olika sektorerna att konkretiseras. Dessutom ska en utvärdering ske av den samverkansaktivitet som bedrivits tillsammans med finanssektorn, NCSC Finansforum.

Detta steg planeras vara klart 1 juli 2023.

2. Dialoger med externa intressenter inom sektorerna och uppstart av telekomsektorn

NCSC avser att ha identifierat samverkanspartners inom respektive sektor och genomfört ett första möte med telekomsektorn kring hur en fördjupad samverkan kan ske. Inom telekomsektorn finns redan idag en utvecklad samverkan som kan användas för fortsatt arbete. Vidare ska ytterligare konkretisering ske av vilka samverkansaktiviteter som kan erbjudas respektive sektor.

Detta steg planeras vara klart 1 september 2023.

3. Uppstart av energi- och transportsektorn och övning inom finanssektorn

NCSC avser att ha genomfört ett första möte med energi- respektive transportsektorn kring hur fördjupad samverkan kan ske inom dessa sektorer. Som en del i fördjupad samverkan inom finanssektorn ska NCSC bidra till FSPOS⁴-sektorsövning 2023.

⁴ Finansiella sektorns privat-offentliga samverkan

Detta steg planeras vara klart 1 november 2023.

4. Fortsatt planering, konferens och redovisning av uppdrag

Fortsatt arbete och planering av samverkan och aktiviteter inom sektorerna. I arbetet ska det ingå att planera för en förvaltningsstruktur för NCSC:s samverkan. Vidare kommer en konferens på temat incidenthantering inom cybersäkerhetsområdet att anordnas under november/december.

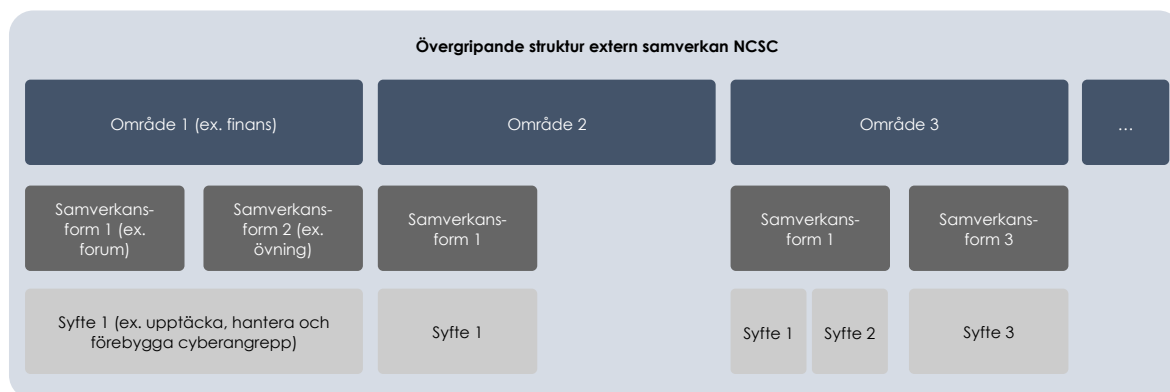
Detta steg planeras vara klart 22 december 2023.

NCSC kommer att utveckla koordineringen och synergier mellan regeringens uppdrag att utarbeta lägesbilder riktade till näringslivet och uppdraget att bedriva extern samverkan med näringslivet.

3.1 Struktur för samverkan

Under etableringsprojektet och inrättandet av NCSC har de ingående myndigheterna arbetat med samverkan med näringslivet genom en särskild arbetsgrupp. I arbetsgruppen har samtliga sju NCSC-myndigheter ingått.

NCSC har tagit fram en övergripande struktur för hur den externa samverkan ska struktureras tematiskt i förhållande till NCSC-strukturen. Strukturen består av tematiskt inriktade områden inom vilka olika samverkansformer kan genomföras. Det kan till exempel handla om forum eller övning som knyts till området. Vilka samverkansformer som väljs styrs av syftet, kopplingen till NCSC:s uppdrag och identifierade behov samt utifrån målgruppernas behov och myndigheternas uppdrag. Exakt hur samverkan ser ut kan därför skilja sig mellan olika områden.

3.2 Telekomsektorn

Inom ramen för uppdraget och utifrån den övergripande planeringen ovan kommer NCSC att föra en dialog med PTS.

Idag pågår redan omfattande samverkan mellan aktörer i sektorn och myndigheter, exempelvis genom Nationella telesamverkansgruppen (NTSG)⁵ vid PTS och FIDI Telekom⁶ vid MSB. Inom ramen för NTSG bidrar PTS bland annat redan idag till övningar inom sektorn, senast i november 2022 då en renodlad cyberförsvarsövning, PTS CDX 2022, anordnades för sektorn med stöd av medlemmarna i NTSG. Andra övningar som har genomförts inom samarbetet är till exempel sektorsövningen Telö, som även planeras att genomföras 2024.

NCSC strävar efter att undvika parallella samverkanstrukturer och kommer därför att undersöka befintliga och etablerade samverkansstrukturer i första hand och i vilken mån NCSC där kan bidra. PTS informerade om detta på ett NTSG-möte i maj och inledde då dialogen som kommer fortsätta i höst. Motsvarande kommer även att ske på kommande FIDI Telekom möte i juni.

3.3 Energisektorn

Inom ramen för uppdraget och utifrån den övergripande planeringen ovan kommer NCSC att föra en dialog med Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Strålsäkerhetsmyndigheten. NCSC:s ingående myndigheter bedriver idag olika typer av samverkan med aktörer i energisektorn och vidare dialog kring fortsatt arbete kommer att ske.

3.4 Transportsektorn

Inom ramen för uppdraget och utifrån den övergripande planeringen ovan kommer NCSC att föra en dialog med Transportstyrelsen och Trafikverket. NCSC:s ingående myndigheter bedriver idag olika typer av samverkan med aktörer i transportsektorn och vidare dialog kring fortsatt arbete kommer att ske.

3.5 Andra områden för samverkan

Myndigheterna inom NCSC bedömer att säkerhetsföretagen och försvarssektorn är mycket viktiga målgrupper för samverkan. Myndigheterna planerar att under året genomföra fördjupade dialoger med relevanta intressenter kring samverkansmöjligheter. Dialogerna kommer att inledas med FMV, Svenskt näringsliv och Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF). Förutsättningarna för samverkan med säkerhetsföretagen och försvarssektorn kommer att utredas närmare inför slutredovisningen av detta uppdrag.

Inom NCSC pågår idag ett arbete med att utveckla övning som en form av samverkan.

4. Öka kunskapen om NCSC:s verksamhet och roll.

NCSC avser att bedriva ett proaktivt kommunikationsarbete som förutom att bidra till att NCSC kan uppfylla sitt uppdrag även bidrar till att öka kunskapen om NCSC hos målgrupperna. Kommunikationsinsatserna ifrån NCSC ska vara planerade och målgruppsanpassade samtidigt som

⁵ Nationella telesamverkansgruppen stödjer återställandet av den nationella infrastrukturen för elektroniska kommunikationer vid allvarliga störningar i samhället. NTSG samlar de största aktörerna som har egen nätinфраstruktur eller annars bidrar med väsentlig kunskap.

⁶ FIDI står för Forum för Informationsdelning. Idag finns flera FIDI nätverk som hålls ihop av MSB. FIDI Telekom är en fungerande operativ samverkan avseende cybersäkerhetsfrågor mellan leverantörer av internetjänster samt MSB och Försvarsmakten.

NCSC framstår som en tydlig avsändare. Till stöd för de kommunikativa delarna av NCSC:s verksamhet finns kommunikatörer anställda i kansliet.

Inom ramen för ordinarie verksamhet och uppdragen kommer NCSC att fortsätta utveckla kommunikationsarbetet. Inom kort kommer en varumärkes- och kommunikationsplattform fastställas samtidigt som arbete med att vidareutveckla såväl profil som webb ska påbörjas, vilket också inkluderar närvaro i olika sociala kanaler. Ett flertal webinarier på temat cybersäkerhet har producerats och planeras släppas efter sommaren samtidigt som planering för ytterligare webinarier pågår. En extern konferens är planerad att genomföras i slutet på året för att sprida kunskap om incidenthantering inom cybersäkerhetsområdet. Konferensen riktar sig brett till NCSC:s målgrupper och ambitionen idag är att NCSC ska stå som värd för en större konferens årligen.

För att ytterligare sprida kunskap om NCSC och nationell cybersäkerhet deltar representanter från NCSC kontinuerligt i intervjuer samt som föreläsare, rådgivare och paneldeltagare för att öka den samlade kunskapen om cybersäkerhet samt för att sprida information om NCSC och de ingående myndigheternas verksamheter samt deras roller. NCSC har idag inte möjlighet att delta i alla aktiviteter som NCSC får förfrågningar om utan avser att fortsätta prioritera de förfrågningar som kan anses ge störst effekt.

5. Utföra informationsinsatser till näringslivet inom ramen för NCSC.

Enligt regeringsuppdraget ska informationsinsatser ifrån de i NCSC ingående myndigheterna i möjligaste mån samlas och utföras inom ramen för NCSC. Inom ramen för detta ska samtliga myndigheter inventera sina befintliga eller kommande informationsinsatser som rör cybersäkerhetsområdet och som är lämpliga att genomföras. En sådan inventering kommer ske som en del i arbetet med den stegvisa etableringen av samverkan med de utpekade sektorerna och näringslivet. Resultatet av detta arbete kommer redovisas i slutredovisningen av detta uppdrag.